

FORTIDSMINNEFORENINGEN
Lokallag Aust-Agder

Froland kommune
Frolandsveien 995
4820 Froland

Deres sak: 21/1572-7

9. november 2021

Merknader - Ny kommuneplan for Froland kommune 2021-2033

Det vises til deres brev av 28. september 2021 med referanse 21/1572-7 hvor dere ber om eventuelle merknader til foreslått planprogram for Froland kommune, det vises videre til vårt hørings svar av 28. juni 2021 angående ny kommuneplan for Froland kommune for 2021-2033. Vi i Fortidsminneforeningen, Lokallag Aust-Agder, ønsker her å komme med våre merknader i saken.

Fortidsminneforeningen har som formål å arbeide for bevaring av vårt lands verneverdige kulturminner, samt å skape allmenn forståelse for verdien av disse. Vi skal være den ledende frivillige organisasjonen i det norske kulturminnevernet, og vi har i dag ca. 8000 medlemmer. Våre hovedoppgaver er blant annet å arbeide for å styrke tradisjonshåndverket og bygningsvernet, engasjere oss i lokale vernesaker og påvirke kulturminnepolitikken i Norge.

Vi synes det er flott at Froland kommune har lagt opp planen etter FN's Bærekraftsmål, og det er positivt at dere i forslaget «Ønsker å ta hensyn til blant annet kulturhistoriske verdier og estetiske kvaliteter, og at kulturminner og kulturmiljøer tas aktivt i bruk som ressurser i tettstedsutviklingen».

Vi oppfordrer allikevel kommunen til å være mer spesifikke rundt målene i planen, og vi har derfor et par kommentarer under.

Froland kommune fikk i 2017 midler fra Riksantikvaren til å lage en kulturminneplan. I 2018 ble det utført et godt registreringsarbeid av kulturminner i kommunen, men selve plandokumentet har enda ikke blitt vedtatt, selv om vi med stor glede uken før innsendelsen av disse merknadene har registrert at det nylig ble lagt ut et forslag til kulturminneplan for kommunen. Vi bad for en uke siden om innsyn i disse dokumentene, men har enda ikke fått innsyn.

Det oppfordres til at man bruker denne kulturminneplanen aktivt til å lage hensynssoner etter plan- og bygningsloven der det kan være aktuelt. For at disse kulturminnene skal bevares best mulig og kunne ha en høy opplevelsesverdi er det viktig at alt av areal som har synlighet til

kulturminner registrert i kommunens kulturminneplan eller freda bygg jf. Kulturminneloven som ikke allerede står oppført i kulturminneplanen, gjennomgås med tanke på etablering av hensynssoner i kommunens arealdel.

I alle andre saker som angår eldre bygg registrert i SEFRAK, så bør det lages tydelige rutiner for administrasjonen at enhver sak som angår slike kulturminner skal sendes til Agder fylkeskommunes kulturminnevern avdeling for en faglig kommentar.

I kunnskapsgrunnlaget for hvilken grad arealformålet får konsekvens for kulturminner og kulturlandskap, bør man i tillegg til Riksantikvarens kartbase «Askeladden» og gjeldende kommuneplankart, benytte seg av kommunens Kulturminneplane, fordi kulturminnene i kulturminneplanen ikke nødvendigvis står oppført i «Askeladden».

I tillegg oppfordres kommuneadministrasjonen og kommunens lokalpolitikere sterkt til sette seg inn i og så langt som mulig lage rutiner for å følge «Riksantikvarens strategi og faglige anbefalinger for by- og stedsutvikling» av 1. november 2021. Denne strategien gir sterke faglige anbefalinger om å bruke kulturmiljøer som en ressurs i samfunnsutviklingen. Ikke minst er ombruk og gjenbruk av eksisterende bygninger - gamle og ikke fullt så gamle - et viktig ledd i arbeidet med å få ned klimagassutslippene raskt. Planen sier også noe om viktigheten av å tilpasse seg eksisterende kulturmiljøer og bygningsmiljø, da dårlig tilpasning mellom nytt og gammelt kan være utfordrende for andre bærekraftshensyn og svekke muligheten for å utvikle levbare byer og steder.

Kommuner og fylkeskommuner spiller en viktig rolle som planmyndighet og kan fatte vedtak etter plan- og bygningsloven. Gjennom arealplanleggingen legges viktige rammer for forvaltning av kulturmiljøverdier i by- og stedsutvikling.

Mange steder har nye bygninger, både i utforming og volum, materialer og farger, ikke vært tilpasset det omkringliggende bygningsmiljøet, og resultert i at kulturmiljøets verdi og betydning er blitt svekket. Standardisering av arkitekturen og manglende tilpasning gjør bygningene og bomiljøene svært like hverandre. Konsekvensen av dette er at historiske bygningsmiljøer svekkes og at variasjon og mangfold uteblir. Dette kan påvirke opplevelsen av kulturminner og kulturmiljø og oppfatningen av lokal tilhørighet, noe som kan svekke tettsteders attraktivitet og opplevelsen av levbarhet.

Vi oppfordrer derfor sterkt til at man i Froland kommune sin nye kommuneplan legger føringer og lager rutiner som gjør at;

- Kulturmiljø brukes som ressurs i bærekraftig by- og stedsutvikling.
- Kulturmiljøets verdi og betydning er lagt til grunn for valg av bevaringsløsning og handlingsrommet for utvikling.
- Tettstedenes mangfold og kulturhistoriske særpreg er bevart og videreført ved nye tiltak.
- Historiske stedslandskap ivaretas ved nye planer og tiltak.

- Kulturmiljøforvaltning i byer og tettsteder skal kjennetegnes av kunnskapsbasert og langsiktig arealplanlegging med gode medvirkningsprosesser.
- Kulturmiljø brukes som utgangspunkt for utvikling av levbare og attraktive byer og steder.
- Forvaltning av kulturmiljø i byer og tettsteder bidrar til reduserte klimagass utslipp.
- Kulturminner og kulturmiljøer sikres.

Til slutt vil vi takke dere for deres innsats for å lage en god plan som vil inkludere bevaring og fokus på kulturminner.

Vi ber samtidig om at vi får mulighet til å uttale oss videre i denne saken, der det er naturlig.

Beste hilsen,

Fortidsminneforeningen, Lokallag Aust-Agder
v/Torgrim Landsverk
Styreleder

KOPI:

- Fortidsminneforeningen, avdeling Agder
- Agder Fylkeskommune v/Seksjonen for kulturminnevern og kulturturisme
- Avisen «Frolendingen»